

Anghel Saligny

Contracte de semnat de peste 11 mld lei, penalități plătite de primării, constructori care creditează statul

Contracte de finanțare prin Programul național de investiții "Anghel Saligny", ce cumulează o valoare totală de circa 6,4 miliarde lei, aveau deja documentațiile încărcate pe platforma digitală a Ministerului Dezvoltării, la începutul lunii septembrie.

Acestea ar trebui semnate până la termenul limită de 31 decembrie 2026, termen redus în toamna anului trecut prin modificarea OUG 95/2021 de aprobare a acestui program de investiții care prevedea limita de 31 decembrie 2028. Ministerul Dezvoltării a comunicat că, la începutul lunii septembrie, mai erau de semnat 1.159 de contracte de finanțare, cu o valoare totală de circa 11,25 miliarde lei. Dintre acestea, în platforma digitală "investitii.mdlpa.ro" erau încărcate documentații pentru 641 de proiecte, defalcate astfel: 196 din categoria "drumuri publice clasificate", 247 din categoriile "sisteme de alimentare cu apă și stații de tratare a apei / sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate" și 198 din categoria "sisteme de distribuție a gazelor naturale". Valoarea acestor 641 de obiective este de aproximativ 6,4 miliarde lei. Pentru restul de 518 obiective de investiții, beneficiarii nu încărcaseră documentațiile necesare (valoarea lor estimată este de peste 4,8 miliarde lei).

Ca urmare, ministrul Dezvoltării Cseke Attila a anunțat că, din punct de vedere obiectiv, este insuficient timpul rămas până la termenul limită de 31 decembrie 2026 pentru încheierea tuturor contractelor de finanțare din program. El a înaintat un proiect de lege pentru prorogarea până la 31 decembrie 2027 a termenului-limită pentru încheierea contractelor de finanțare.

"Această măsură va permite corelarea termenelor administrative cu realitățile tehnice din teren, asigurând totodată un ritm de contractare pe deplin compatibil cu suportabilitatea fiscal-bugetară a statului", a subliniat Cseke Attila.

Bugetul alocat a fost sub necesarul real

Din totalul de 9 miliarde lei credite de angajament aprobate anul acesta de la bugetul de stat, au fost utilizate doar 3,015 miliarde lei, rezultând un sold disponibil de aproximativ 6 miliarde lei.

De altfel, încă din faza de fundamentare a bugetului pentru anul 2026, creditele de angajament au fost dimensionate sub necesarul real: au fost aprobate doar 9 miliarde lei față de un necesar estimat de 14 miliarde lei.

"Menționăm că plafonul de 9 miliarde lei nu este alocat exclusiv contractării, ci acoperă și suplimentarea contractelor aflate în derulare cu sumele destinate ajustării contribuției de la bugetul de stat", subliniază reprezentanții ministerului.

Prin prorogarea termenului de încheiere a contractelor de finanțare până la 31 decembrie 2027 s-ar proroga utilizarea creditelor de angajament necesare pentru încheierea acestora în anul 2027. Este vorba de 5.263.588 mii lei, care fac parte din valoarea totală aprobată a programului, dar care nu au fost bugetate în anul 2026 și care ar fi trebuit solicitate la prima rectificare bugetară pe anul în curs.

La 11 septembrie, plățile au fost oprite

Pentru anul 2026, fondurile bugetare alocate programului Național de Investiții "Anghel Saligny" au fost epuizate. Pe 11 septembrie a fost suspendată depunerea solicitărilor de transfer, urmând să fie reluată "dacă vor fi suplimentate creditele bugetare aferente programului".

Măsura nu se aplică beneficiarilor care au încărcat în platformă hotărârile de consiliu prin care au aprobat plata din bugetele proprii a procentului de 20% din suma estimată.

Primăriile trebuie să plătească, din fonduri proprii, constructorilor penalitățile de întârziere

Pentru lucrările executate în cadrul programului "Anghel Saligny", anul acesta primele sume au fost virate de Ministerul Dezvoltării către beneficiari abia după jumătatea lunii mai. Asta după ce anul trecut în patru luni nu a fost făcută nicio plată.

Prin urmare, au fost situații în care UAT-urile, mai ales cele mici, nu au putut să achite constructorilor facturile pentru lucrările executate. Astfel, mai multe comune au fost obligate în instanță, în ultimele luni, să plătească firmelor de construcții atât facturi restante, cât și penalități de întârziere pentru contracte finanțate prin "Anghel Saligny". În unele

cazuri, instanțele au stabilit că penalitățile continuă să curgă până la achitarea integrală a datoriilor.

Ministerul Dezvoltării ne-a transmis că penalitățile nu sunt cheltuieli eligibile și nu pot fi decontate prin program. Pentru a evita acumularea lor, primăriile pot achita facturile din banii proprii, urmând să își recupereze ulterior sumele de la bugetul de stat.

În prezent, Ministerul Dezvoltării nu deține o evidență a hotărârilor judecătorești prin care beneficiarii programului au fost obligați la plata penalităților de întârziere către executanții lucrărilor.

Răspunsul ministerului vine după ce ARENA Construcțiilor a identificat mai multe asemenea cazuri. Într-unul dintre acestea, comuna Ivănești din Vaslui a fost obligată să achite 2,64 milioane de lei, reprezentând debit principal și 155,3 mii de lei penalități, precum și penalități de 0,01% pe zi până la stingerea datoriei.

La Țibana, în Iași, instanța a stabilit plata unui debit de aproape 2 milioane de lei, la care s-au adăugat penalități pentru mai multe perioade și penalități până la achitarea integrală a debitului.

În cazul comunei Mădârjac, tot din Iași, au fost acordate peste 348 mii de lei reprezentând două facturi restante, plus penalități de 0,01% pe zi. La Doljești, în Neamț, Curtea de Apel Bacău a dispus plata unor penalități de aproape 195 mii de lei.

Întârzierea plăților de către MDLPA este "previzibilă"

Posibilitatea apariției unor întârzieri în plata facturilor este "previzibilă" din punctul de vedere al MDLPA.

Reprezentanții săi spun că "eventualele decalaje între momentul emiterii facturilor și efectuarea transferului sumelor pot fi determinate de limitele creditelor bugetare disponibile lunar pentru program, de momentul aprobării și repartizării acestora de către Ministerul Finanțelor, de aplicarea unor acte normative care stabilesc prioritizarea transferurilor în funcție de stadiul de implementare și decontare a contractelor de finanțare, precum și de parcurgerea procedurii administrative de verificare și aprobare a solicitărilor de transfer".

Având în vedere că acest mecanism de finanțare este aplicabil tuturor programelor de investiții gestionate de Ministerul Dezvoltării, "posibilitatea apariției unor astfel de decalaje este previzibilă".

De aceea, legiuitorul a instituit posibilitatea ca beneficiarii să achite facturile din surse proprii sau din alte surse legal constituite,

urmând ca ulterior să solicite recuperarea sumelor de la bugetul de stat.

Ministerul Dezvoltării și-a asumat exclusiv obligația de a asigura finanțarea investițiilor. Contractele de finanțare reprezintă raporturi juridice distincte, independente de contractele de execuție a lucrărilor.

În consecință, MDLPA "nu este parte în contractele de execuție a lucrărilor, astfel încât aspectele privind conținutul, modificarea, executarea sau efectele acestora excedează competențelor și atribuțiilor instituției".

Totodată, penalitățile de întârziere aferente facturilor fiscale nu reprezintă cheltuieli eligibile pentru finanțare de la bugetul de stat.

Acestea decurg din raporturile contractuale stabilite prin contractul de execuție a lucrărilor, contract la care Ministerul Dezvoltării nu este parte și asupra căruia nu are competențe de intervenție.

În acest context, o administrare prudentă și eficientă a contractelor de execuție presupune, din partea beneficiarilor, "inclusiv gestionarea corespunzătoare a fluxurilor financiare și utilizarea tuturor instrumentelor legale disponibile pentru evitarea acumulării de arierate, inclusiv a posibilității de plată temporară din surse proprii, urmată de recuperarea sumelor în condițiile prevăzute de lege".

Constructorii mici au probleme

MDLPA prioritizează plățile exclusiv pe criterii financiare și nu ține cont de realitatea din teren. Potrivit criteriilor de prioritizare, 80% din fondurile disponibile sunt alocate pentru plata obiectivelor de investiții pentru care au fost transferate de la bugetul de stat sume de minim 40% din valoarea totală a contractului. "Aceste criterii sunt aplicate exclusiv pentru asigurarea încadrării în creditele bugetare aprobate pentru această destinație prin legea bugetului de stat", clarifică ministerul. Dar consecința este că zeci de investiții cu un stadiu avansat al lucrărilor pe teren sunt lăsate la coada listei de plăți, fiind penalizate

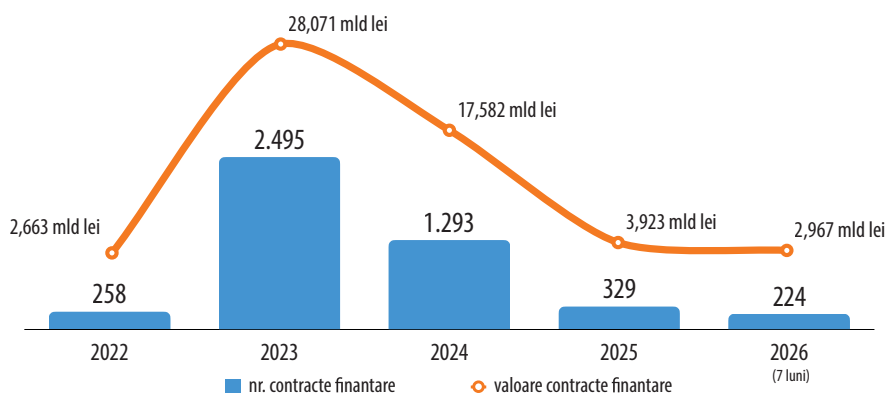

doar pentru că statul nu a efectuat transferurile financiare la timp.

Potrivit surselor din piață consultate de ARENA Construcțiilor, sunt constructorii care au ajuns la stadiul fizic al lucrărilor de 20%-30% și nu primesc banii pe lucrările executate. În cazul în care primăria nu le poate achita facturile din bugetul propriu, iar firmele mici de construcții nu pot suporta costurile, lucrările se împotmolesc sau executanții pot ajunge chiar în situații la limita insolvenței sau în faliment.

Vârful contractării în Programul "Anghel Saligny" a fost în 2023

Programul național de investiții a fost instituit în 2021 și se derulează efectiv începând cu exercițiul bugetar 2022. În program sunt incluse un număr de 5.756 obiective de investiții, valoarea totală a programului fiind de 66,25 miliarde lei. Pentru acestea, până acum au fost încheiate 4.597 contracte de finanțare, în valoare totală de peste 55 miliarde lei. Încheierea contractelor de finanțare a avut o evoluție progresivă, vârful fiind atins în anul 2023, când au fost încheiate 2.495 contracte, în valoare de peste 28 miliarde lei. ■

Evoluția contractărilor în Programul "Anghel Saligny"